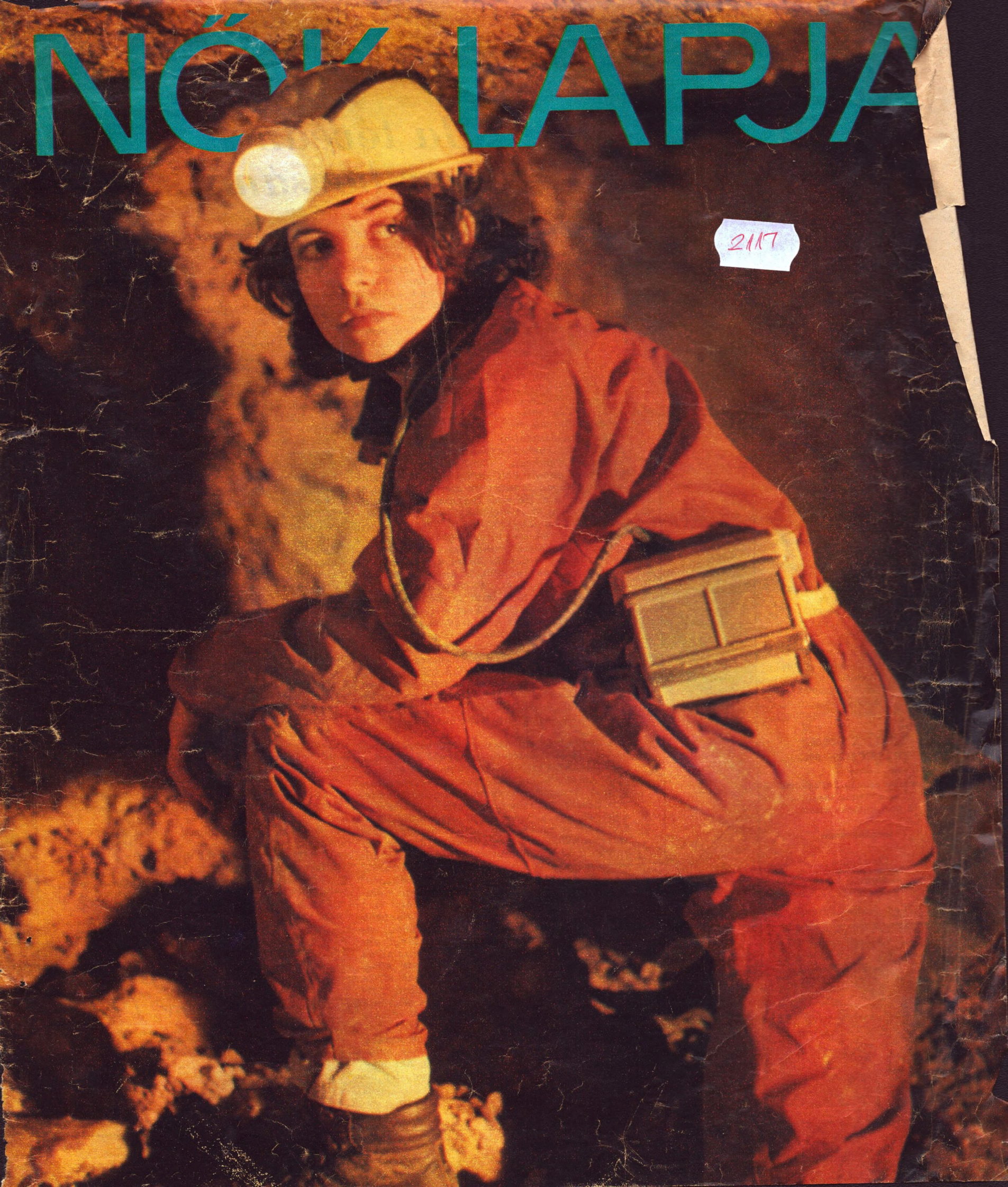
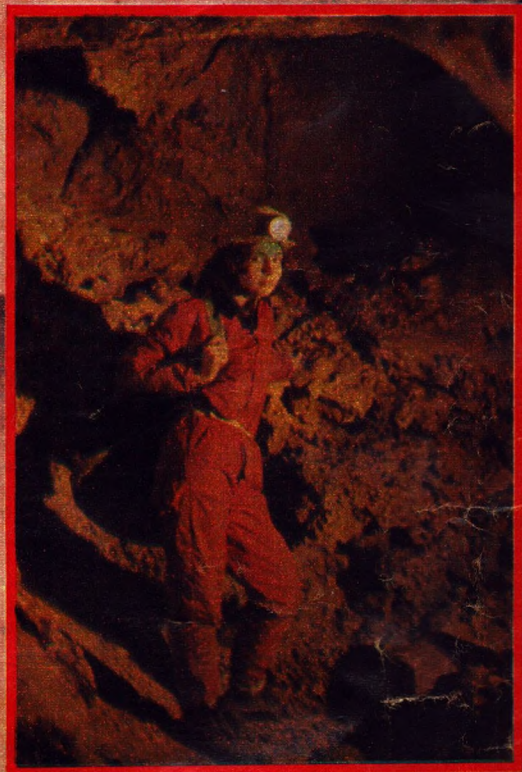

NÖY LAPJA

2117

VADRÓ
AZ ER

”Mikor a mennyországból kiebrudalták a pártos angyalokat, itt kezdték jövendőbeli lakásukat, a poklot, ázni; azonban itt nem boldogulván, másfelé fordultak. Képzelmüket, mint fáradtak a szegény ördögök e sikertelen munkában, izzadságuk még most is csepeg a félig kész pokol oldalairól és tetejéről.”

Bájos sorok a **Baradla-barlang** eredetéről, nem kisebb géniusz, mint **Petőfi Sándor** tollából, aki az **Úti Jegyzetek** vallomásai szerint, maga is bevészte „nagy betűkkel” nevét a pokol oldalára.

A költő nevével való találkozás a Föld gyomrában ma ugyanúgy áramot indít el a vándorban, mint tettehet akkoriban, amikor lobogónak került a zászlókra. Csakhogy a mai **Petőfi-felirat** eredetisége a kutatók szerint eléggé vitatott, ezért aztán a rövidzárlat is hamarosan bekövetkezik, miután a tudományos álláspont-ról értesül a látogató.

Úgy tűnhetett el az eredeti nyom, ahogy a költő **Segesváron**?

Nevek, dátumok, mondatok, nyomok, amelyek messze nyúlnak, hiszen az ősember is ismerte és lakta a barlangot; hétköznapi érzülettel nehéz itt megmaradni, jó- és balsorsra gondolni, a múltat felkutatni. Ide férfítést kell, nagy és befogadó lélek, amely képes elviselni az évszázados terhet: történelem. Mert ami odakünn megesett, tükörképét hagyta odalenn.

A közelmúltban expedíció szállt alá tíz teljes napra a barlangba, hogy a nyomokat tovább keresse, tovább kutassa. Huszonhét férfi és egy nő.

A hölgy a tartaléksorból, az utolsó pillanatban. Amikor tudomására jutott, hogy ő is indul, az expedíció vezetőjének a nyakába ugrott. Egy hölgy, aki magasságát tekintve — akárhogy nézzük — mindössze 154 centiméter.

Az alacsony termetű férfiakkal tele van a történelem. Nem így az alacsony hölgyekkel. A híres-nevezetes lányok-asszonyok nem kaptak ilyen minősítést: alacsony, magas; a nő — egykor — már minősítés volt maga.

Sárai Csilla — merthogy ez a neve a sikerrel visszatért expedíció egyetlen hölgytagjának — átélte a nagy kalandot, s amint ott ült szerényen, kedvesen, kifosztetlenül (mindig kifosztetlenül), csillogó barna szemével és **Sopianae** cigarettá-

val a kezében, **Adamkó Péternek**, a „**Baradla-különítmény**” vezetőjének társbérleti szobájában, úgy tetszett: mindenre fogadhatnánk vele kapcsolatban, csak arra nem, hogy mihez adta ő tíz nappalát és tíz éjszakáját.

Írt és rajzolt. Neveket, dátumokat, mondatokat, nyomokat. Régieket és újakat. Hasznosította, amit a képzőművészeti szakközépiskolában tanult. Három évvel ezelőtt, amikor barátságot kötött a barlangászokkal, még nem gondolta, hogy ott áll majd ziháló tüdővel és táguló ajakkal a **Baradla** ismert felirata előtt — „**Éljen Kossuth, a magyar paraszt messiása. 1850. augusztus 29.**” —, s a megannyi aláírás elfelejteti vele, hogy tulajdonképpen nőnek született. Különbön is: vannak helyek, ahol nem férfiak és nem nők léteznek egymás mellett, nem **Ádámok** és **Évák**, hanem pusztán a lét teremtményei. Ilyen helyek például a hegycsúcsok és a Föld mélyének üregei. Három évvel ezelőtt még nem sejtette, hogy egy ismeretlen, új felirat láttán — „**Éljen a magyar**” — hevesebben lüktet majd a vére, mert a betűk formái az 1800-as évek reményeit keltik életre.

Hát éljen, éljen és harmadszor is éljen a magyar! — körmölte a lány a papíron, de nem kérdezte meg **Petőfivel**: „**Mi mostan a magyar?**” **Neki** **Jeszenyin** kell, **Szergej Jeszenyin**, aki huszonhat évesen házasságot kötött **Isadora Duncannel**, a negyvenhárom éves táncosnővel! „**Ki vagyok? Csak álmodom, tűnődöm... Mellékesen élek itt a földön, épp csak úgy... együtt a többivel.**” **Költők**: **Jeszenyin**, **Rimbaud**, **Ady**, **József Attila**, **Garcia Lorca**. **Ahogy Sárai Csilla** képsoraiból kipottyant-

tak. S ha azt kérdezzük: **Lorca?**, máris ráfelel emlékezetének folyosója: „**Dalol az est a narancsoknak tente-tentét...**”

Csilla. A hölgy — ne tessék ezért megvetni — szereti a keresztnévét. Talán azért, mert játékos, vidám a név, mint ő maga. Aki, ha jókedvű, bohóckodni se rest, s aki, ha fáradt, türelmetlen, mint annyi nőtársa.

Egy bordó sállal játszadozott az egész cseverésés alatt, a bordó sál rátekeredett a nyakára, a szája, rácsavarintotta teljes egészében a két lábára, aztán megint a nyakára, egy puha sál így lett főszereplő, gondolatközvetítő egy kellemes estén.

Álmatlanságról panaszkodtak az expedíció férfitagjai; s az egyetlen nő tíz-tizenkét órát aludt át gondtalanul abban a rejtékvilágban, amelyről 1931-ben azt írta **Vass Imre**, **Gömör vármegye** híres földmérője, a barlang első feltárója: „**Nagyobb figyelmet érdemelnének a csontvázak, melyek itten nagy bőségben találtattak s még most is az iszap alól kiátsatnak. Tán a villongó időkben ide rejtett bujdosók maradványai ezek, kiket vagy az éhség öle meg, vagy az ellenség által a barlang torkolatjában rakatott tűz füstje fojtott ide; vagy tán gyilkosok rejtették ide vétkek szerencsétlen áldozatait.**”

A környezet meghatározó az ember gondolkodásában.

Mert másként vélekedik a halandó ugyanarról — a **New York-i** felhőkarcolók tetején, egy kellemes vacsorára várva, és másként a **Baradla** ismeretlen szakaszainak, kürtőinek felkutatásakor; mondhatjuk úgy, hogy tudatos fogságban. Amott ki-

tágul a tér, emitt beszűkül. Viszont a felhőkarcolók tetején nincs szűkség olyan baráti szálakra, amennyire egymás nélkül nem boldogulnak a „**pokol**” birodalmában a jövevények.

Az álom nem hasonlítható össze az ébrenléttel. **Rózsabokorban** is lehet álmodni pártos angyalokról és szegény ördögökről, mint ahogy a „**pokol tornácán**” is hullhat az aranyeső.

Azért a mesemondó **Jókai Mór** elkelne itt, biz’ **Isten** nagy romantikus regényt kanyarítana az **Aggteleki cseppkőbarlangról**, mint tette ezt a hajdemákok birodalmáról az **Egy hírhedt kalandorban**.

Hihetnők, hogy ha valaki ilyen expedícióra vállalkozik, magával viszi kedvenc tárgyait, de **Sárai Csillának** nincs csecsebecséje, amihez nagyon ragaszkodik. A bátyjához mindig ragaszkodik; amikor ő volt tíz, amaz meg tizenhat esztendő, úgy sétáltak az utcán, mint az angyalok. Kéz a kézben.

Az egyetlen nő az expedíció tagjai közül, inkább volt résztvevő, mint nemének képviselője odalenn, de a fiúk a gyöngédségüket lépten-nyomon kimutatták iránta.

A Föld körül száguldó űrhajósokat hősöknek tekintik az emberek. A barlangászok expedíciói legfeljebb egy hír erejéig érdekesekek, vagy amikor feljönnek a mélyből, akkor kérdezik meg őket: no hogyan is volt?

Hogy restaurátor volt **Sárai Csilla** két évig a középiskola elvégzése után, meg hogy rövid ideig rajztanárnő egy általános iskolában, ez kevesek érdeklődését keltheti fel. Csak az ő életében van jelentősége, hogy tanult és taníthatott, meg hogy álmodozhatott; hegycsúcsokról — megjárta **Dél-Európa** legmagasabb hegyét, a **Musulát** — és barlangok üregeiről, s most **Assisibe** szeretne elutazni.

Persze, nem könnyű abból a fizetésből, amit a **Munkásmozgalmi Múzeumban** keres, a 3360 forintból 2700 kell az albérletre, meg még fűtésre is olykor, és hát az élet is pénzbe kerül. Ha nagyon őszintén szeretnének fogalmazni, azt kellene írni róla, hogy nagyon vidám szegény ember. Szegény ember a fiúval együtt, akivel három év óta él.

Mint a vadrózsa, az erdő sűrűjében.

Semmit nem szeret, ami természetellenes.

Március 8-án, nőnapon lesz huszonegy éves.

„**Hangzott az Üreg, s hézagja nyögéseit adta...**” (**Vergilius**)

Kedvenc virága a frézia.

Kő András

Aki elment „poklot” látni

ZSA
DŐ SŰRŰJÉBEN